

Mokrec

Krpanska in partizanska gora

Dostop: Na Mokrec (1039 m) se pride po gozdnih cestah. Kmalu za vasjo Golo nad Igom se pri Stari Žagi na desno odcepi cesta, ki se potem v nekaj krakih vije proti vrhu gore. Pešpot po teh cestah, ki jo je treba ubirati po zemljevidu, je dolga 7 km ali dve uri razmeroma zložne hoje navkreber. Za silo bo zadostoval izletniški zemljevid Ljubljana in okolica, 1 : 50 000.

Naravne lepote
Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Ko se je Martin Krpan posebno razjezil na dunajski cesarski dvor, so mu oči sijale, »kakor bi se za Mokrecem bliskalo«. Tako je namreč leta 1858 zapisal Fran Levstik. Koliko malčkov vseh generacij, ki so rasle ob nesmrtni Severjevi interpretaciji klasične slovenske povesti, si je otroško sijočih oči predstavljalo, da se ga je pa dunajski cesar res moral hudo ustrašiti. Kako so ga občudovali, mogočnega junaka. Večina si ni mogla predstavljati, kaj je to Mokrec. Seveda, saj ni bila doma iz Retij, Levstikove rojstne vasi pri Velikih Laščah, od koder je lepo videti, kakšen je Mokrec, gora, ki z zahoda nevihtno oznanja dež. In tudi potem, v odraslih letih, je le malokdo znal pokazati na to goro, na orjaka ob Krimu, ki se vzdiguje nad Ljubljanskim barjem.

Mokrec, poleg Krima in Tošca tretji nad tisoč metrov visok v bližnji ljubljanski okolici, tudi ni posebno radodaren do izletnikov in planincev. Nanj ne vodijo usmerjevalne table in na zemljevidih boste zaman iskali načrtane markirane poti, ki bi peljale na njegov vrh, čeprav se dviga v soseščini izletniško in romarsko obleganega Kureščka. V Atlasu Slovenije pa boste odkrili, da je ovit z gozdnimi cestami in

Včasih pa se za Mokrecem (na levi) res hudo bliska, še huje kakor v očeh Martina Krpana.

da ena, odcepljena že visoko v gori, pelje proti vrhu. Tu je za tistega, ki rad preizkusi kakšno novo pot, dišečo po avanturi, ključ za pohod na Mokrec, pri čemer pa vzpon nanj ni kaka posebna avantura. Le cest, načrtanih na zemljevidu, se je treba držati. Iskanje bližnjic po visokem kraškem gozdu na gori, ki je strma, ostra in skalnata, ni priporočljivo. Hoja po

cesti, vse bolj zaraščeni, je zložna, nenaporna, spremlja jo bogata narava gozda. Posek ni veliko, ob eni od njih pa se odpre lep pogled na Kurešček – kakor da bi ga gledali z neba.

Na zadnjem križišču cest se iznenada prijazno pojavi usmerjevalna tabla, ki vas usmeri na pravo cesto proti vrhu. Tudi markacije se od nekod vzamejo, da se pohodnik počuti bolj varnega v tihem, samotnem gozdu, ki sicer plašnim rad pošilja nejasna zlovešča znamenja. Na koncu je uleknjeno sedelce, s katerega pelje cesta blizu na južni vrh Mokreca, ki bi bil širono razgleden po Dolenjski in Notranjski, če mu ne bi razgleda onemogočalo mlado gozdno rastje. No, ta vrh je ravna, delno skalnata jasa, ki ni primerna samo za počitek v čisti samoti, ampak je idealna za piknik večje družbe, ki se potruji do sem peš (ali pa tudi čisto do konca na jaso, bog pomagaj, z avtom).

Mokrec ima tudi severni vrh, ki je čisto nekaj drugega. Za malenkost je višji od južnega. Nanj se

Na južni vrh Mokreca je lahko priti, čeprav po brezpotju.

Mokreško znamenje bratstva med planinci

Kdo je postavil kamniti ris
okoli sedeža na samotnem
vrhu Mokreca?

Kdo je tu posadil brezo?

pride z omenjenega sedla po petih minutah vzpona po skalah in pragozdnem rastju. To je vrh za planinskega romantika, se pravi človeka, ki je nagnjen k razviharjeni naravi in klicem skrivnostnosti. Na vrhu naleti na okvir iz skal, velik nekaj kvadratnih metrov, in v tem okvirju je ob eni steni ravna skala, ki si jo je nekdo tam postavil za sedež. Kakor da bi tu nekoč bilo kamnito zavetišče, nekoliko obrnjeno proti globeli Iške. Kakor da bi bil tu sedež pisatelja Vitomila Zupana, ko je v Menuetu za kitaro opisoval siloviti partizanski boj na Mokrecu in krvavi premik dol v Iško. Seveda je to le izmišljija, ki pa se prilega vrhu Mokreca. Čeprav se vztrajno zdi, kakor da je res neki partizan kulturnik tu imel svoje zatočišče. Zraven raste na vrhu tudi breza, edina breza daleč naokoli. Vsa je skrotovičena, prava partizanska breza, simbol svobodne umetnosti v revoluciji, vsa stolčena od strel, vendar trdoživa. Ah, saj ne, breza tu živi le kot radoživa igra narave na samotni gori, s katere pa se rado po Krpanovo bliska. Čisto možno je tudi, da se včasih za nevihtno jezo na gori skriva z nami nezadovoljna zgodovina; in v zvezi z njo vse bolj zamotane sanje o naši revoluciji, v katerih se oglašča njen »dvorni poet« Matej Bor: *Mi smo, mi, primojdunaj. / Z Mokreca smo prišli k vam.*